

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ

Кафедра екології та безпеки життєдіяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

О.Г. Стрелко

2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Екологічне інспектування»

Освітньо-професійна програма «Екологія транспортної інфраструктури»

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузь знань 10 «Природничі науки»

Спеціальність 101 «Екологія»

Сорочинська О.Л. Екологічне інспектування. *Робоча програма освітньої компоненти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОПП «Екологія транспортної інфраструктури» (спеціальність 101 Екологія. Київ: ДУІТ, 2024. – 13 с.*

Розробник: кандидат історичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри екології та безпеки життєдіяльності Сорочинська Олена Леонідівна

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Екологія та безпека життєдіяльності». Протокол від «30» серпня 2024 року № 1

В. о. завідувача кафедри

(підпис)

Олена СОРОЧИНСЬКА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузь знань 10 Природничі науки	Обов'язкова дисципліна	
	Спеціальність 101 Екологія		
Модулів – 2	ОПП «Екологія транспортної інфраструктури»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	-
Індивідуальне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		5-й	-
Тижневе навантаження студента (денна форма навчання): - загальних - 7 - аудиторних – 3 - самостійна робота – 5	Освітній ступінь бакалавр	Лекції	
		30 год.	-
		Практичні, семінарські	
		15 год.	-
		Лабораторні	
		не передбачено	
		Самостійна робота	
		75 год.	-
		Індивідуальні завдання:	
		не передбачено	
Вид контролю:			
	іспит	-	

Примітка.

Співвідношення аудиторного навантаження занять до повного навантаження:

- для денної форми навчання – 45/120 (33 %)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1 Метою викладання навчальної дисципліни є надання студентам теоретичних знань і практичних навичок у сфері організації і здійснення природоохоронного інспектування; навчитися кваліфіковано вирішувати завдання, що пов'язані з раціональним використанням і охороною природних ресурсів; вміти визначати ступінь і характер впливу антропогенного об'єкту на навколишнє середовище та дотримання суб'єктами господарювання вимог природоохоронного законодавства, норм і правил у галузі охорони природи для вжиття заходів по усуненню виявлених порушень та попередженню негативного впливу на довкілля.

2.2 Основними завданнями вивчення дисципліни це навчити студентів встановлювати закономірності у взаємовідносинах між людиною, об'єктами господарювання, живими організмами і довкіллям; ознайомити студентів з основними методами природоохоронного інспектування на об'єктах, що можуть завдати шкоди природному середовищу; дати знання щодо правильного використання законодавчих та нормативних документів у природоохоронному контролі; дати практичні навички щодо здійснення державного екологічного контролю за охороною та раціональним використанням водних ресурсів, атмосферного повітря, земельних ресурсів, лісів та рослинних ресурсів, тваринного світу, дотриманням заповідного режиму, здійснення прикордонного екологічного контролю тощо.

Завдання програми: набути загальних і фахових компетентностей, передбачених ОПП «Екологія транспортної інфраструктури», а саме:

ЗК06. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ФК3. Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук.

ФК4. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.

ФК5. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з діяльністю підприємств транспортної інфраструктури.

ФК6. Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління на підприємствах транспортної інфраструктури.

ФК8. Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі.

ФК9. Здатність до участі в розробці системи управління та поведіння з відходами виробництва та споживання.

ФК11. Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування.

Програмні результати навчання (ПРН), які повинні бути досягнуті після опанування дисципліни, передбачених ОПП «Екологія транспортної інфраструктури», а саме:

ПРН-04. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.

ПРН-12. Брати участь у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами.

ПРН-16. Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.

ПРН-17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.

ПРН-20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.

ПРН-28. Проводити внутрішній аудит системи екологічного менеджменту.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- види заходів впливу щодо порушників природоохоронного законодавства;
- зміст основних законодавчих та нормативних документів для здійснення природоохоронного контролю;
- обов'язки та права працівників екологічного контролю;
- нормативи часу при здійсненні державного контролю за дотриманням вимог природоохоронного законодавства;
- методики розрахунків розмірів стягнень за шкоду завдану навколишньому середовищу.

вміти:

- здійснювати державний контроль за охороною та раціональним використанням водних ресурсів;
- здійснювати державний екологічний контроль за станом атмосферного повітря;
- здійснювати державний контроль за охороною земельних ресурсів та утворенням, розміщенням і утилізацією відходів;
- здійснювати державний контроль у галузі охорони, використання і відтворення лісів та інших рослинних ресурсів;
- здійснювати державний контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу та дотримання заповідного режиму;
- розраховувати розмір матеріальних відшкодувань за збитки завдані навколишньому середовищу;

- складати акти, протоколи та постанови про адміністративні правопорушення у галузі природоохоронного законодавства

Міждисциплінарні зв'язки: загальна екологія; загальна біологія; природоохоронне законодавство.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Поняття екологічного інспектування. Основні мета, завдання і принципи екологічної інспекції

Тема 2. Громадський контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища

Тема 3. Особливості та характеристика інспекторських перевірок дотримання вимог екологічного законодавства

Змістовий модуль 2

Тема 4. Інспекторські перевірки повітряноохоронної діяльності.

Тема 5. Екологічне інспектування за раціональним використанням та охороною водних ресурсів

Тема 6. Державне екологічне інспектування використання та охорони земель

Тема 7. Перевірка об'єкту з питань утворення, розміщення та знешкодження відходів

Тема 8. Екологічний контроль транспортних засобів і вантажів

4. Структура та тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р		л	п	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1.										
Тема 1. Поняття екологічного інспектування. Основні мета, завдання і принципи екологічної інспекції	17	2	4	–	11	–	–	–	–	–
Тема 2. Громадський контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища.	17	2	4	–	11	–	–	–	–	–
Тема 3. Особливості та характеристика інспекторських перевірок	17	2	4	–	11	–	–	–	–	–

дотримання вимог законодавства з охорони навколишнього природного середовища										
Разом за змістовим модулем 1	51	6	12	–	33	–	–	–	–	–
Змістовий модуль 2.										
Тема 4. Інспекторські перевірки повітряноохоронної діяльності	15	2	4	–	9	–	–	–	–	–
Тема 5. Екологічне інспектування за раціональним використанням та охороною водних ресурсів	15	2	4		9					
Тема 6. Державне екологічне інспектування використання та охорони земель.	14	2	4	–	8	–	–	–	–	–
Тема 7. Перевірка об'єкту з питань утворення, розміщення та знешкодження відходів	11	1	2	–	8	–	–	–	–	–
Тема 8. Екологічний контроль транспортних засобів і вантажів	14	2	4	–	8	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 2	69	9	18	–	42	–	–	–	–	–
Усього годин	120	30	15	–	75	–	–	–	–	–

5. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Основні завдання циклу практичних занять:

- допомогти студентам систематизувати, закріпити і поглибити знання теоретичного характеру в галузі охорони довкілля;
- навчити студентів прийомам вирішення практичних завдань, сприяти оволодінню навичками та вміннями виконання розрахунків, графічних та інших видів завдань;
- навчити їх працювати з довідковою літературою, документацією і схемами;
- формувати вміння вчитися самостійно, тобто опановувати методами, способами і прийомами самонавчання, саморозвитку і самоконтролю.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1.	Тема 1. Правові аспекти охорони та інспектування природного середовища. Відповідальність за порушення порядку проведення інспектування та прав його суб'єктів	2	—
2.	Тема 2. Основні права, обов'язки громадських інспекторів з охорони навколишнього середовища	2	—
3.	Тема 3. Організація інспекторських перевірок природоохоронної діяльності підприємств. Оформлення акту перевірки дотримання природоохоронної діяльності	2	—
4.	Тема 4. Оформлення протоколу про адміністративні правопорушення	2	—
5.	Тема 5. Розгляд про адміністративні правопорушення природоохоронного законодавства	2	—
6.	Тема 6. Постанова по справі про адміністративне правопорушення природоохоронного законодавства	2	—
7.	Тема 7. Порядок планування та проведення перевірок з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель	3	—
Усього годин:		15	—

6. Теми для самостійної роботи

Самостійна робота студента – це основний засіб оволодіння навчальним матеріалом під керівництвом викладача у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для цього, визначається навчальним планом і залежить від загального обсягу годин, відведених для вивчення конкретної навчальної дисципліни.

Розподіл самостійної роботи включає в себе:

ПМК – підготовка до модульного контролю;

ПП – підготовка до практичних занять;

ППК – підготовка до підсумкового контролю (заліку/іспиту).

У робочій програмі навчальної дисципліни самостійна робота відображається у вигляді таблиці у розрізі тем та кількості годин, відведених для їх виконання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1.	Тема 1. Суть заходів дисциплінованого впливу за правопорушення в галузі охорони природи	3	—
2.	Тема 2. Категорії водних об'єктів	6	—
3.	Тема 3. Типи та особливості функціонування меліоративних систем	6	—
4.	Тема 4. Вплив транспортної інфраструктури на	6	—

	забруднення атмосферного повітря		
5.	Тема 5. Сучасні проблеми лісового господарства України	6	—
6.	Тема 6. Права та обов'язки громадських інспекторів з охорони довкілля	6	—
7.	Тема 7. Умови поводження з незаконно добутою продукцією полювання, рибальства та недревних рослинних ресурсів	6	—
8.	Тема 8. Питання, що повинні бути розглянуті при інспекторських перевірках складів з пестицидами та агрохімікатами	6	
	Разом	75	—

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Система ЄКТС передбачає 100-бальну шкалу оцінювання навчальних досягнень студента.

Студент при вчасному складанні двох модулів за семестр, звіту з практичних занять може отримати автоматично оцінку по курсу відповідно до наступної таблиці.

Модулі	Модуль I			Модульний контроль	Модуль II			Модульний контроль	Кількість балів у семестрі*	Підсумковий контроль (залік, екзамен)**
	50				50					
Змістові модулі	ЗМ 1				ЗМ 2					
Кількість балів за ЗМ та модульний контроль	30			20	30			20	100	10
Кількість балів за видами роботи	Лекції	Практичні	СРС	Модульний контроль	Лекції	Практичні	СРС	Модульний контроль		
Відвідування	5				5					
Активність на заняттях		15				20				
Виконання СРС			10				5			
Наукова робота	Участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах, студентських олімпіадах та конкурсах – 0-15 балів додатково								15	

9. Критерії оцінювання модульного завдання (тест)

Завдання	Кількість балів
Питання 1-20	1
Разом	20

10. Критерії оцінювання екзаменаційного завдання (тест)

Завдання	Кількість балів
Питання 1-20	0,5
Разом	10

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за 100-баловою шкалою університету / Grade according to 100-points scale of university	Оцінка за національною шкалою / Grade according to the national scale		Оцінка за шкалою ЄКТС / Grade according to ECTS scale
	Диференційована оцінка / Differentiated grade	Недиференційована оцінка / Undifferentiated grade	
90-100 (творчий рівень) / (creative level)	5 (відмінно) / (excellent)	Зараховано / Passed	A
82-89 (високий рівень) / (high level)			B
75-81 (достатній рівень) / (sufficient level)			C
64-74 (задовільний рівень) / (satisfactory level)			D
60-63 (задовільний рівень) / (satisfactory level)			E
35-59 (низький рівень) / (low level)	2 (незадовільно з можливістю повторного складання) / (unsatisfactory with the possibility to repass the exam)	Не зараховано з можливістю повторного складання заліку / Failed with the possibility to repass the credit	FX
0-34 (незадовільний рівень) / (unsatisfactory level)	2 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) / (unsatisfactory with the compulsory repeating of the course)	Не зараховано - з обов'язковим повторним вивченням дисципліни / Failed with the compulsory repeating of the course	F

«Відмінно» - А (90-100 балів) – виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у виробничих ситуаціях.

«Добре» - ВС (75-89 балів) – виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, правильно застосовує теоретичні знання при рішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

«Задовільно» - DE (60-74 балів) – виставляється студенту, який має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, неправильне тлумачення окремих елементів завдання та відчуває труднощі при виконанні практичних завдань.

«Незадовільно» - FX (35-59 балів) - виставляється студенту, який дає необґрунтовані відповіді на запитання, допускає суттєві помилки у використанні понятійного апарату. Не простежується логічність та послідовність думки. Формулювання хаотичні та не усвідомлені.

«Незадовільно» - F (0-34 балів) - виставляється студенту, який не засвоїв зміст дисципліни, вміння та навички не набуті.

12. Методичне забезпечення

1. Сорочинська О.Л. Екологічне інспектування. Навчальний посібник – К.: ДУІТ, 2022. – 201 с.

2. Сорочинська О.Л. Екологічне інспектування. Конспект лекцій для студентів спеціальності 101 «Екологія» усіх форм навчання – К.: ДУІТ, 2022. – 139 с.

3. Сорочинська О.Л. Екологічне інспектування. Методичні рекомендації до виконання практичних занять для студентів спеціальності 101 «Екологія» ОПП «Екологія транспортної інфраструктури», усіх форм навчання – К.: ДУІТ, 2022. – 106 с.

4. Сорочинська О.Л. Екологічне інспектування. Методичні рекомендації щодо самостійної роботи з дисципліни для студентів спеціальності 101 «Екологія» ОПП «Екологія транспортної інфраструктури», усіх форм навчання – К.: ДУІТ, 2022. – 16 с.

13. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>

2. Закон України «Про управління відходами». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text>

3. Конституція України.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Закон України «Про охорону атмосферного повітря».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12#Text>

5. Закон України «Про охорону земель». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>

6. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15#Text>

7. Положення про Державну екологічну інспекцію України.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D0%BF#Text>

10. Водний кодекс України.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>

12. Кодекс України про адміністративні правопорушення.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

13. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15#Text>

14. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>

15. Закон України «Про природно-заповідний фонд України».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>

16. Кодекс України «Про надра».

URL: [Про надра | від 27.07.1994 № 132/94-ВР \(rada.gov.ua\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-BP)

17. Бюджетний кодекс України.

URL: [Бюджетний кодекс України | від 08.07.2010 № 2456-VI \(rada.gov.ua\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-VI)

18. Земельний кодекс України.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>

19. Лісовий кодекс України.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>

20. Закон України «Про поводження з радіоактивними відходами».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/255/95-%D0%B2%D1%80#Text>

21. Закон України «Про мисливське господарство та полювання».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14#Text>

22. Закон України «Про тваринний світ».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14#Text>

23. Закон України «Про рослинний світ».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text>

24. Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text>

25. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>

26. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>

27. Указ Президента України від 10.09.2019 №679/2019 «Про території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679/2019#Text>

32. Постанова Верховної Ради України «Про основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/320/97-%D0%92%D0%A0#Text>

36. Постанова Верховної Ради України від 07.11.2012 № 1030 «Про розмір компенсації за незаконне добування, знищення або пошкодження видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, а також за знищення чи погіршення середовища їх перебування (зростання)».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1030-2012-%D0%BF#Text>

39. Постанова Верховної Ради України від 17.09.1996 № 1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-96-%D0%BF#Text>

Основна

1. Клименко М.О. Екологічне інспектування / М.О. Клименко, А.М. Прищеп, Л.М. Стецюк, О.А. Брежицька. – Херсон: Гельветика, 2020. – 400 с.

2. Клименко М.О., Прищеп А.М. Екологічне інспектування. Практикум / М.О. Клименко, А.М. Прищеп. – Херсон: Гельветика, 2019. – 228 с.

3. Екологічне інспектування. Навчальний посібник з практичних (семінарських) занять [Електронний ресурс]: навчальний посібник для студентів спеціальностей 101 «Екологія» ОП «Екологічна безпека», 161 «Хімічні технології та інженерія» ОП «Промислова екологія та ресурсоефективні чисті технології» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад. Ю. В. Носачова, Т. О. Шаблій. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 229 с.

Допоміжна

1. Інструкція з оформлення державними інспекторами з контролю за використанням і охороною земель Держземінспекції та її територіальних органів матеріалів про адміністративні правопорушення. – Затверджено наказом Держкомітету по земельних ресурсах від 28 квітня 2009 р., №205.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0173-17#Text>

2. Стан забруднення природного середовища на території України. URL: cgo-sreznevskyi.kyiv.ua.

3. Методика визначення відновної вартості зелених насаджень. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0549-09#Text>

4. Методика розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0767-09#Text>

5. Методика визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0285-98#Text>

6. Методика розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів. – Затверджено наказом Мінприроди від 20 липня 2009 р., №389.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0767-09#Text>

7. Положення про Державну екологічну інспекцію. – Затверджено постановою КМУ в редакції від 16 червня 2004 р., №770. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D0%BF#Text>

8. Перелік видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів. – Затверджено постановою КМУ в редакції від 17 грудня 2004 р., №1700.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-96-%D0%BF#Text>

9. Сорочинська О.Л. Екологічні проблеми зберігання та утилізації відходів на підприємствах транспорту. *Екологічні науки* № 4(49). 2023. - С.138-143 (DOI: 10/32846/2306-9716/2023.eco.4-49.18)

10. Сорочинська О.Л. Екологічні ризики та управління природоохоронною діяльністю на залізничному транспорті. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Екологія. Публічне управління та адміністрування»*. №4. 2023. С. 11-17.

11. Лукянова В.В., Лисак Р.С., Соловійова Л.М., Сорочинська О.Л. Екологічна оцінка впливу автомобільного транспорту на довкілля. *Автомобільні дороги і дорожнє будівництво. Серія «Технологія захисту навколишнього середовища»*. 2023. – Вип. 114, Частина 1. С. 142-150.

12. Сорочинська О.Л. Громадський екологічний контроль та його роль у забезпеченні якісного управління природоохоронною діяльністю. *IV Всеукраїнська заочна наукова конференція «Освітні та наукові виміри природничих наук»* 9 листопада 2023, м. Суми, 2023 – С.49-51.

13. Сорочинська О.Л. Екологічні ризики та управління природоохоронною діяльністю на підприємствах транспортної галузі. *XXIV Міжнародна науково-практична конференція «Екологія. Людина. Суспільство»*, 23 травня 2024 р. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2024. - С. 268-271. DOI: [10.20535/EHS2710-3315.2024.303424](https://doi.org/10.20535/EHS2710-3315.2024.303424)

Інформаційні ресурси

1. <https://mepr.gov.ua/> - Офіційний сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

2. <https://paeu.com.ua/> - Офіційний сайт асоціації професіоналів довкілля «ПАЕУ».

3. <https://www.dei.gov.ua> – Державна екологічна інспекція

5. <https://www.rada.gov.ua/> – Офіційний сайт Верховної ради України.

Розробник

Олена СОРОЧИНСЬКА